

UVODNIK ODGOVORNE UREDNICE

Editorial

Alenka Kavčič-Čolić

Uvodnik

Editorial

UDK 02(497.4):050

Z veseljem vam predstavljam prvo dvojno številko 56-ega letnika revije Knjižnica, ki prinaša več novosti. Prva je ta, da smo po izteku mandata prejšnjega uredništva oblikovali novo ekipo, ki bo nadaljevala s prakso dvojnega uredništva, saj se je le-ta izkazala za zelo pozitivno. Pri oblikovanju vsebine in izdajanju revije se bova z glavno urednico Ines Vodopivec trudili revijo približati vsem slovenskim knjižničarjem in jih posledično tudi spodbuditi k večjemu številu objav, zato sva v uredniški odbor povabili strokovnjake in znanstvenike, ki predstavljajo različne vrste knjižnic, inštitucij ter krajev Slovenije. Ti nama bodo svetovali in prispevali s svojimi bogatimi izkušnjami k kvalitetnim vsebinam in urejanju revije.

Druga novost je uvedba mešanih slovensko-angleških izdaj, prvi prispevek v angleškem jeziku pa je dodan že pričujoči številki. Uredništvo bo tudi spodbujalo slovenske strokovnjake in znanstvenike k objavljanju v angleščini. Obenem bomo nekatere članke slovenskih avtorjev, ki so bili napisani v slovenščini in imajo mednarodni pomen, s soglasjem avtorjev objavili v angleščini, kar bo vplivalo na njihovo večjo vidnost v tujini. V ta namen je bilo oblikovano mednarodno uredništvo z uveljavljenimi strokovnjaki iz različnih področij bibliotekarstva in informacijske znanosti. Zamisel o izdaji člankov v angleščini ni novost tega uredništva, saj se je že v prejšnjem mandatu pojavila zamisel, da bi vsaj ena številka revije letno izšla v angleščini. Kljub temu, da nekatere slovenske znanstvene revije že v celoti izhajajo v angleščini, bi bila objava celotne številke revije Knjižnice v tujem jeziku za zdaj morda še prevelik korak. Objave v slovenščini pa pomembno prispevajo tudi k oblikovanju slovenske strokovne terminologije s področja bibliotekarstva in informacijske znanosti. Prevodi lahko vplivajo na nadaljnje oblikovanje slovenske terminologije in k boljšemu razumevanju tuje s tega področja, zato se je uredništvo odločilo za kompromis v obliki občasnih mešanih števil.

Tretja novost novega uredništva, ki jo s to številko uvajamo, je nova zunanja podoba revije, ki je nastala po idejni zasnovi in v sodelovanju z Alenko Blatnik. Upamo, da

bo prinesla več svežine, posodobila našo revijo in pritegnila nove, tudi mlajše bralce. Zavedamo se, da nekaterim bralcem nova podoba morda ne bo všeč, kakor je bila starejša podoba za mnoge dolgočasna in zastarela. Uredništvo bo vsekakor veselo vaših kritik, predlogov in tudi pohval.

V prihodnosti želimo uresničiti še nekaj novih zamisli. Z naslednjo številko revije načrtujemo poleg izvlečkov dodatne povzetke v angleščini, kar bo povečalo možnosti, da revijo Knjižnica vključimo v mednarodne bibliografske baze, ki so pomembne za pridobivanje večje odmevnosti naših znanstvenikov. Poleg tega si želimo, da bi že na jesen začeli z uporabo sistema *Open Journal System*, ki omogoča enostavnejšo oddajo, spremljanje in upravljanje s članki v celotnem procesu njihove izdaje. Zamisel za ta sistem je nastala v prejšnjem uredništvu, vendar zaradi tehničnih težav ni bila do konca izvedena.

Zavedamo se, da je urejanje revije Knjižnica zelo resna in zahtevna naloga, saj je to edina slovenska znanstvena revija na področju bibliotekarstva in informacijske znanosti. Revija je pomemben prikaz stanja in razvoja slovenskega bibliotekarstva. Vizija našega uredništva je, da revija Knjižnica postane znanstvena revija vseh slovenskih bibliotekarjev in pridobi veljavo tudi na mednarodni ravni. Upam, da nam bo to tudi uspelo.

Še beseda ali dve o tokratni vsebini številke vsekakor ne bosta odveč. Zbrali smo devet zanimivih prispevkov, ki pokrivajo različna področja iz teorije in prakse bibliotekarstva, informacijske znanosti in knjigarstva.

V prvem prispevku Katja Kemperle in dr. Alenka Šauperl analizirata uporabnost obstoječega modela postavitve knjižnega gradiva na oddelku za otroke in mladino v slovenskih splošnih knjižnicah, ki je bil določen v 60-ih letih prejšnjega stoletja. Avtorici ugotavljata, da potrebuje omenjeni model posodobitev, saj ga v mnogih knjižnicah prilagajajo potrebam svojih uporabnikov. V Knjižnici Otona Župančiča v Ljubljani na oddelku za otroke in mladino so aprila 2010 uvedli nov sistem postavitve leposlovja. Avtorici sta izvedli raziskavo uporabnikov in knjižničarjev, ki je pokazala, da je nov sistem postavitve veliko bolj uporaben in prijazen mladim bralcem.

Statistični podatki, ki jih letno zbira Center za razvoj knjižnic pri Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK), dajejo zanimiv prikaz razvoja slovenskih knjižnic in so pomemben pokazatelj njihovega delovanja. Mag. Gorazd Vodeb v omenjenem centru spremlja delo splošnih knjižnic. V svojem prispevku analizira pridobljene statistične podatke iz leta 2010. Predvsem se osredotoča na pomembne vidike splošnih knjižnic, od njihove organiziranosti, pogojev za delovanje, do knjižničnega gradiva, ki ga hranijo te knjižnice,

ter kadrov, ki delujejo v splošnih knjižnicah. Rezultate primerja s standardi in veljavnimi predpisi na področju splošnih knjižnic.

Prispevek mag. Aleša Klemena temelji na raziskavi, ki je bila opravljena v okviru magistrskega dela. Tema raziskave je bila analiza uporabnosti predmetnih oznak v knjižničnem katalogu COBISS/OPAC. Avtor se v prispevku osredotoča na dve ciljni skupini študentov, s področja humanistike in naravoslovja, in analizira njihove metode iskanja s pomočjo obstoječih gesel v katalogu. Ugotavlja, da uporabniki ne izkoristijo vse informacijske vrednosti knjižničnih zapisov zato, ker ne obvladajo tehnike iskanja oziroma zato, ker je sam geslovnik, s katerim je gradivo indeksirano, preveč splošen in onemogoča specializacijo pri iskanju.

Naslednji prispevek je skupno delo dr. Tomaža Bartola, Doris Dekleva-Smrekar, Mira Pušnika, Tilna Mandelja, dr. Matjaža Žaucerja, Stojana Pečlina, dr. Polone Vilar in dr. Primoža Južniča, v katerem primerjajo funkcionalne in vsebinske značilnosti dveh informacijskih sistemov, Scopus in Web of Science. Oba omogočata vrednotenje objav tudi na osnovi citiranj in sta zato osnova za ugotavljanje znanstvene odmevnosti oziroma vrednotenje raziskovalne uspešnosti naših raziskovalcev in znanstvenikov. Raziskava o različnih možnostih, ki jih oba sistema ponujata, je lahko zelo dragocena za knjižničarje, ki v svojem delu uporabljajo katerega od obeh informacijskih sistemov.

Vloga šolskega knjižničarja je ključna pri razvoju informacijske pismenosti in spodbujanju bralne kulture pri otrocih in mladostnikih. Posebno pozornost pa potrebujejo nadarjeni otroci. V tem kontekstu Urška Repinc in dr. Polona Vilar obravnavata koncept nadarjenosti pri učencih v osnovnih šolah in ugotavljata, kako se lahko šolski knjižničar vključi v delo z nadarjenimi učenci ter prispeva k razvoju njihovih potencialov. V svoji raziskavi izhajata iz mednarodne teorije in prakse ter dajeta nekaj konkretnih predlogov, ki so lahko koristni za šolskega knjižničarja.

Dr. Marija Petek v svojem prispevku razlaga pomen enotnega naslova in daje pregled njegovega razvoja v slovenski in hrvaški katalogizacijski praksi. Enotni naslov opredeljuje kot »standardizirano obliko naslova za delo, ki je izhajalo pod različnimi naslovi«. Avtorica analizira slovensko prakso uporabe enotnega naslova pri prevodih za anonimna in avtorska dela v vzajemnem katalogu, v katerih so bili samo osebni avtorji. Prispevek je pomemben ne le iz praktičnega, ampak tudi iz teoretičnega vidika, saj predstavlja rezultate prve raziskave o enotnem naslovu v vzajemnem katalogu.

Skupni prispevek Helene Rojec, dr. Andreja Blatnika in dr. Vlaste Zabukovec obravnava vpliv prikritega oglaševanja na nakupno vedenje potrošnikov knjig. Malokdo ve, da

je prikrito oglaševanje nezakonito, pri čemer oglaševalci na neetičen in neobjektiven način zavajajo potrošnika. Čeprav smo v potrošniški družbi nenehno izpostavljeni različnim oblikam trženja in manipulacijam, je zelo pomembno, da ločimo prikrito oglaševanje od drugih vrst oglaševanja. Članek smo vključili v to številko, ker menimo, da je tema zelo pomembna za bibliotekarje, ne le kot potrošnike, ampak tudi kot informacijske strokovnjake in posrednike informacij.

Leta 2011 je umrl dr. Bruno Hartman, osrednja osebnost slovenskega knjižničarstva. Deloval je na različnih področjih izobraževanja, znanosti in kulture. Bil je literarni zgodovinar, gledališki zgodovinar, dramaturg, bibliotekar, prevajalec in publicist. V letu 1965 je postal vodja Študijske knjižnice v Mariboru in si je prizadeval za oblikovanje univerzitetne knjižnice, kar mu je leta 1975 tudi uspelo. Sodeloval je tudi pri vsebinski zasnovi za vzpostavitev visokošolskega študija bibliotekarstva v Sloveniji. Dr. Irena Sapač je v prispevku zbrala podatke o njegovem življenju in delovanju ter opisala njegovo bogato strokovno in znanstveno pot, predvsem na področju bibliotekarstva.

Prispevek v angleškem jeziku je pripravil dr. Tibor Koltay, predavatelj na Oddelku za informacijsko znanost in knjižničarstvo na Univerzi Szent István na Madžarskem. V reviji Knjižnica ga je želel objaviti že nekdanji urednik dr. Primož Južnič. Zanimiv bo tako za študente, kot tudi za vse že zaposlene po knjižnicah, saj opozarja na pomembnost formalnega izobraževanja na področju digitalizacije. V svojem članku opisuje študijski program, ki ga za področje digitalizacije knjižničnega gradiva izvajajo kot del študija na Oddelku za informacijsko znanost in knjižničarstvo na madžarski Fakulteti za umetnost in pedagogiko.

Želim vam prijetno branje in naj vam bodo zbrane vsebine zanimive in koristne pri vašem strokovnem in znanstvenem delu!

Dr. Alenka Kavčič-Čolić

Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana
e-pošta: alenka.kavcic@nuk.uni-lj.si